

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

7/501 - 6k.11
7/2169 - 6k.16
7/6705 - 6k.63
7/4129 - 6k.24
7/4944 - 6k.35
08 Mayıs 2019

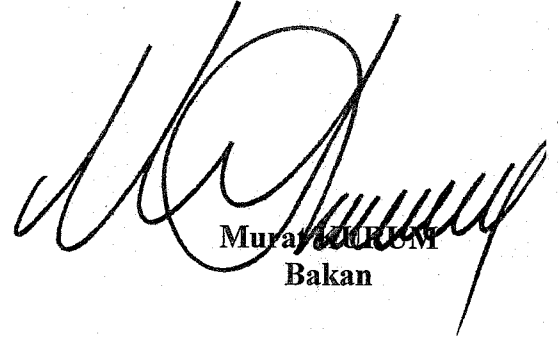
Sayı : 30824082/610- 108680
Konu : Yazılı Soru Önergeleri

.../.../2019

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat OKTAY'a yöneltilen, Cumhurbaşkanı Yardımcımızın da Bakanlığımız koordinatörlüğünde cevaplandırılmasını talep ettikleri, ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat TURKEM
Bakan

EKLER:

- Liste (1 Adet- 1 Sayfa)
- Cevap yazısı (5 Adet, 19 Sayfa)

DAĞITIM:

Gereği:

-TBMM Başkanlığına

Bilgi:

-Cumhurbaşkanı Yardımcılığına

İZMİR MİLLETVEKİLİ
SAYIN MURAT BAKAN'IN
TBMM 7/501 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
İLİŞKİN SORU VE CEVABI

SORU

Amerikalı bilim insanları, hava kirliliğinin diyabet riskini arttırdığını tespit etmiştir. Washington Üniversitesi Tıp Fakültesi'nde yapılan ve Lancet Planetary Health'de yayımlanan araştırmaya göre, beslenme alışkanlıkları ve yaşam tarzına dayandırılan diyabette hava kirliliği önemli rol oynamaktadır. Araştırmada, ABD Çevre Koruma Ajansı ve Dünya Sağlık Örgütü tarafından kabul edilebilir seviyelerdeki hava kirliliğinin bile diyabet için risk faktörü olduğu vurgulanmaktadır.

Araştırmaya göre; 2016'da diyabet olan her yedi kişiden biri hava kirliliği nedeniyle bu hastalığa yakalanmıştır. 2016 yılında dünya çapında 3.2 milyon yeni diyabet vakasında hava kirliliğinin etkili olduğu tahmin edilmektedir ve bu sayı, yeni vakaların yüzde 14'üne tekabül etmektedir. Hızla yayılan hastalıklardan diyabet, dünyada 420 milyon kişinin hayatını etkilemektedir.

Bilim insanları ve doktorlar diyabetin oluşma nedeni, hava kirliliği nedeniyle ortaya çıkan toksinler olduğunu, vücudun bu toksinlere maruz kaldığını, bunun sonucunda endotel doku bozulduğu için insülin direnci ve hormonunun vücuda etki etmesinin zorlaştığını ve dolayısıyla insülin direnci, kalp problemleri, metabolik bozuklukların geliştiğini, bunların da diyabet riskini artırdığını ifade etmektedirler.

Kanadalı bilim insanları ise, hava kirliliğinin fazla olduğu bölgelerdeki genç kadınların, hava kirliliğinin az olduğu bölgelerde yaşayanlara oranla yüzde 30 daha fazla risk altında olduğunu saptamıştır. Kanada'nın başkenti Ottawa'daki Carleton Üniversitesi Sağlık Bilimleri Araştırmacısı Dr. Paul Villeneuve başkanlığındaki ekip, 20 yıl boyunca yaklaşık 90 bin Kanadalı kadın izlemiş ve hava kirliliğinin, meme kanseriyle bağlantısını gösteren kanıtlar saptadıklarını açıklamıştır. 'Environmental Epidemiology' dergisinde yayımlanan araştırmaya katkıda bulunanlardan Toronto Üniversitesi Dalla Lana Halk Sağlığı Okulu'ndan Dr. Anthony Miller, dünya genelinde hava kirliliğinin azaltılmasının önemine dikkati çekmiştir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınladığı yeni rapora göre, dünya genelinde her on kişiden dokuzu kirli hava soluyor, giderek daha fazla ülke konuya ilişkin önlem alsa da, her yıl yedi milyon insanın kirli havaya bağlı nedenlerle hayatını kaybettiği tahmin edilmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün PM10 için belirlediği maksimum değer 20 iken; Sağlık Bakanlığı PM10 için üst değeri 48 olarak belirlemiştir. Bu sınır değerlere göre 2016'da Türkiye'de en temiz şehir 19 değeriyle Rize olurken, Sağlık Bakanlığı'nın limitlerine göreyse 53 ilde hava kirliliği mevcuttur. İstanbul'da en kirli hava Göztepe, Esenyurt ve Aksaray; Ankara'da Sıhhiye ve Kayaş; İzmir'de ise Bornova ve Bayraklı'dır.

Öte yandan TMMOB Çevre Mühendisleri Odası, açıkladığı 2017 Hava Kirliliği Raporu'nda Türkiye'de 81 ilden sadece 6'sının havasının temiz olduğunu belirtmiştir. Rapora göre; partikül madde ve kükürt dioksit açısından sadece Artvin, Bitlis, Eskişehir, Yozgat, Kırşehir ve Kırıkkale'nin havaşı standartlara uygunken; en kirli iller ise İstanbul, Ankara, Adana, Amasya ve Manisa'dır.

Kentsel dönüşüm, kent planlamaları, sanayileşme, enerji kaynaklarının doğru seçimi ve doğru kullanımı, hava koridorlarının açılması gibi birçok farklı sebeplerden ve yanlış uygulanan yanlış politikalarından dolayı kirlenen hava, hem halk sağlığını tehdit etmekte hem de doğanın tahribatına neden olmaktadır. Bu konuda yerel yönetimlerden Bakanlıklara kadar tüm yöneticiler hava kirliliği sorunlarını tespit ederek acil eylem planları hazırlanmalı ve ivedilikle uygulanmalıdır.

Bu bağlamda;

Hem halk sağlığını tehdit eden hem de doğa tahribatına neden olan hava kirliliğinin önlenmesi amacıyla etkin bir mücadele kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı tarafından yürütülen çalışmalar nelerdir?

CEVAP

Bakanlığımızca; Ülkemizdeki hava kalitesini en doğru ve güvenilir şekilde kamuoyuna sunmak için gerekli çalışmalar yapılmakta ve yapılmaya devam edilmektedir.

Bu kapsamda, hava kalitesi izleme istasyonlarının daha doğru bir şekilde işletilmesi için 8 bölge ve 1 ulusal merkezden izlenmesi için Temiz Hava Merkezi (THM) Müdürlükleri kurulmuştur. Ankara, İstanbul, İzmir, Samsun, Konya, Adana, Diyarbakır, Erzurum merkezli kurulan Müdürlüklerimiz bölgedeki istasyonların daha güvenli veri üretmesi için çalışmalarına devam etmektedir.

Hava kalitesini daha iyi takip edebilmemiz için istasyon sayımızı da her geçen gün arttırmaktayız. 2005 yılında 36 istasyonla başladığımız bu süreçte 2018 yılı sonunda istasyon sayımız 339'a ulaşmıştır.

2008 yılında AB uyum sürecinde hazırlanan ve 96/62/EC, 99/30/EC, 2000/69/EC, 2002/3/EC, 2004/107/EC direktiflerinin ulusal mevzuata aktarılması sonucu Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği 06.06.2008 tarih ve 26798 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik ile birlikte 2008 yılından beri hava kalitesi sınır değerleri kademeli olarak azaltılmakta olup; partikül madde ve kükürt dioksit parametreleri için AB sınır değerlerine 2019 yılı içerisinde ulaşılması beklenmektedir.

Ayrıca, Hava kalitesi ölçüm sonuçları bölgenin topografik durumu, meteorolojik koşullar, kirlenici kaynaklarda meydana gelen değişimlere bağlı olarak, saatlik, günlük ya da aylık olarak sürekli değişkenlik göstermektedir. Bu nedenle en kirli ya da en temiz iller şeklinde sıralama yapmak söz konusu işin tekniği açısından doğru ve güvenilir bir yaklaşım olmadığından böyle bir sıralama Bakanlığımızca yapılmamaktadır.

Bakanlığımızca, hava kirliliğine neden olabilecek faaliyetlerle ilgili olarak, 2015 yılında 17.410, 2016 yılında 19.792, 2017 yılında 15.693 ve 2018 yılında 10.785 ve 2019 yılı Şubat ayı itibarıyla 556 adet denetim yapılmış olup; Bakanlığımızca yapılan denetimler aralıksız olarak devam etmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığından alınan bilgiye göre; Ülkemizde doğalgazın yaygınlaştırılmasının gerek bölgesel hava kalitesine olumlu etkisinde, gerekse de sera gazı emisyonlarının azaltılmasında önemli katkıları olmuştur. Ülkemizin temel hedefi yenilenebilir kaynakların elektrik enerjisi üretimi içindeki payının 2023 yılında en az %30 düzeyinde olmasının sağlanmasıdır. Milli Enerji ve Maden Stratejisi kapsamında yenilenebilir enerji

kaynaklarının (hidroelektrik, rüzgar, jeotermal, güneş ve biyokütle) 2023 yılına kadar toplam kurulu gücünün 62.000 MW'a çıkarılması hedeflenmekte olup; belirlenen hedefler doğrultusunda yenilenebilir enerji yatırımları lisanslı, lisanssız ve yenilenebilir enerji kaynak alanları (YEKA) modelleriyle artarak devam etmektedir.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın koordinasyonunda hazırlanan Ulusal Enerji Verimliliği Eylem Planı (2017- 2023) kapsamında bina ve hizmetler, enerji, ulaştırma, sanayi ve teknoloji, tarım sektörlerinde ve bütün sektörleri ilgilendiren yatay konularda verimliliği arttırmak için gereken çalışmalar devam etmektedir.

Sağlık Bakanlığında alınan bilgiye göre ise; Kanser Dairesi Başkanlığınca "Çok Paydaşlı Sağlık Sorumluluğunu Geliştirme Programı çerçevesinde "Fiziksel Çevrenin Geliştirilmesi Hava Kalitesi Sağlık Maliyeti" konusunda sektörler arası işbirliğiyle çalışmalar yürütülmektedir.

Sağlık Bakanlığının Sağlık Tehditleri Erken Uyarı ve Cevap Dairesi Başkanlığı, Çevre Sağlığı Dairesi Başkanlığı ve ilgili birimlerince hava kalitesi izleme verilerinin takibi yapılarak sınır değerleri aştığı dönemlerde gerekli önlemlerin alınması için İl Sağlık Müdürlükleri bilgilendirilerek İl Hıfzıssıhha Kurul ve Mahalli Çevre Kurulunca gerekli önlemler alınmaktadır.

